

Agrobosbouw combineert natuur, landbouw en bosbouw

Auteur: Drs. R. van Druenen

De landbouw heeft zijn oorspronkelijke doelstelling, voldoende voedsel, meer dan weten te realiseren. Maar de daarmee samenhangende intensivering heeft ook nadelen meegebracht, waarmee we de laatste tijd steeds meer worden geconfronteerd. Er zijn echter ook ontwikkelingen waarbij de landbouw een nieuwe, meer toekomstgerichte én toekomstbestendige rol kan gaan spelen, bijvoorbeeld voor het klimaat en bij het vastleggen van CO₂.

De intensieve landbouw in een dichtbevolkt land als het onze lijkt steeds meer tegen zijn grenzen aan te lopen, onder andere met zienderogen afnemende biodiversiteit en bodemvruchtbaarheid en met de landschapspijn zoals die in regio's van ons land wordt ervaren. Maar de landbouw kan ook een nieuwe rol spelen. Zo boden organisaties als de Stichting Natuur en Milieu en Staatsbosbeheer ruim een jaar geleden tijdens de nationale Klimaatop in Rotterdam samen met de bosbouwsector het 'Actieplan Bos en Hout' aan, aan het toenmalige kabinet.

In dat plan wordt ingezet op de realisatie van 100.000 hectare nieuw bos als bijdrage aan het halen van de Parijse klimaatdoelen en om te kunnen gaan voldoen aan onze eigen behoefte aan hout. Hout dat niet als biomassa het erin opgeslagen CO₂ direct weer de atmosfeer in jaagt, maar hout dat bijvoorbeeld als bouw materiaal die CO₂ juist lang vasthoudt. Is bosbouw met die claim op 100.000 hectare nieuw bos de volgende concurrent voor de landbouw als het gaat om onze kostbare grond, na en naast nieuwe natuurontwikkeling bijvoorbeeld?

Niet bij agro-ecologische systemen als agrobosbouw die de natuur weer als uitgangspunt nemen en de landbouw als onderdeel van de natuur zien.

Wat is agrobosbouw?

De Voedsel- en Landbouworganisatie (FAO) van de VN hanteert deze definitie: 'Agrobosbouw is de collectieve naam voor landgebruiksystemen en -technologieën waarbij houtige en vaste planten (bomen, struiken, kruiden, etc.) weloverwogen worden gebruikt op dezelfde percelen als landbouwkundige gewassen en/of dieren, in een bepaalde ruimtelijke

De belangstelling voor agrobosbouw stijgt wereldwijd al jaren

indeling of in een bepaalde volgorde in tijd. In agrobosbouwssystemen vinden er zowel ecologische als economische interacties plaats tussen de verschillende onderdelen.' Ofwel: poly- of permacultuur in plaats van monocultuur, meer meerjarige planten dan éénjarige. Wageningen University & Research (WUR) heeft al aangegeven de komende jaren stevig op dit thema te gaan inzetten. De WUR geeft de volgende opsomming van de belangrijke bijdragen die agrobosbouw als een integraal agro-ecologisch systeem kan leveren aan wat de WUR noemt de complexe en meervoudige opgave waar de huidige landbouwsector voor staat. Die opgave is veel omvattend: 'het produceren van voedsel en biomassa, het efficiënt benutten van ecologische hulpbronnen (water, licht en nutriënten), het leveren van een bijdrage aan klimaatmitigatie en -adaptatie, onder andere door middel van CO₂-vastlegging, het bieden van een recreatief landschap, het versterken van de boven- en ondergrondse weerbaarheid van het landbouwsysteem en het vergroten van de biodiversi-

teit van het agrarisch landschap.' Agrobosbouw kent vier onderdelen. Agrobossen leveren met producten als fruit, noten en paddenstoelen. Een tweede onderdeel zijn agrobosakkers waarin akkerbouw en bomen met elkaar worden gecombineerd. Veeteelt en bomen vormen samen agrobosweides. Het vierde onderdeel zijn agrobosbuffers. Die dienen als productieve buffers tegen wind of de oppervlakkige afstroom van water.

Hogere opbrengsten

De belangstelling voor agrobosbouw stijgt wereldwijd al jaren, ook in ons land. Dat komt omdat het in het oog springende voordelen kan bieden. Ten eerste kunnen de verschillende vormen van agrobosbouw 30 tot 50 procent meer opbrengst opleveren dan gangbare landbouw (zie ook het kader). Daarnaast kunnen ze zorgen voor een flinke toename van de biodiversiteit en een herstel van het bodemleven, ze kunnen toe met minder onderhoud en geen kunstmest en bestrijdingsmiddelen. Bovendien kunnen ze zorgen voor het

langdurig vastleggen van grote hoeveelheden CO₂.

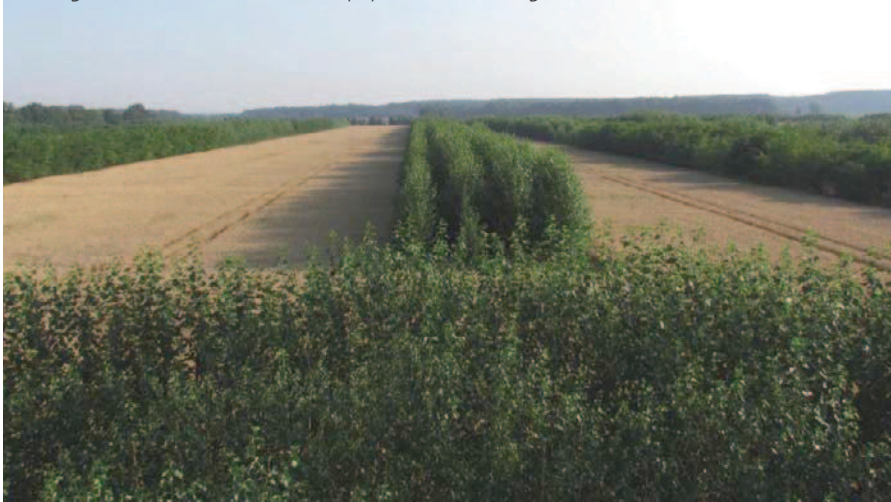
Een moderne toekomstgerichte en toekomstbestendige agrobosbouw is daarmee om te beginnen een aantrekkelijke optie voor grondeigenaren en boeren als het om hun inkomen (szekerheid) gaat. Een agrobosfonds moet gaan zorgen voor een vaste jaarlijkse vergoeding al direct vanaf het moment van aanplant. Het is ook een interessante optie voor ons allemaal: het levert onder andere natuur c.q. biodiversiteit op, voedsel en hout, een gezonde bodem, een aantrekkelijk(er) landschap en meer recreatiemogelijkheden.

Het is bovendien een interessante optie voor sectoren die, als ze hun CO₂ uitstoot niet (voldoende) kunnen verminderen, op zoek zijn naar compensatiemogelijkheden die in ons eigen land een veelvoud aan bijkomende voordelen kunnen gaan opleveren.

Geïnteresseerd? Neem dan contact op met: info@agrobosbouw.nl.

Drs. R. van Druenen Coöperatie Agrobosbouw NL

Een agrobosakker in Duitsland met populier, robinia en graan

Meer opbrengst

Om de opbrengst van een agrobosbouwperceel te kunnen berekenen wordt vaak gewerkt met de zogenaamde LER (Land Equivalent Ratio): hoeveel oppervlakte in monocultuur vorm is er nodig om dezelfde opbrengst te halen als op een agrobosakker. Bij een LER groter dan 1 is er sprake van een meeropbrengst als je gewassen combineert met bomen. De teelt van radijsjes in een perenboomgaard bijvoorbeeld levert een LER op van 1,65 voor economische opbrengst en 2,0 voor biomassaopbrengst.